

Abstrakt

Sazná nemoc kůry (*sooty bark disease*) způsobená fytopatogenní houbou *Cryptostroma corticale* je jednou z aktuálních hrozeb pro populaci javoru klenu v Evropě. Od prvního nálezu v Praze v roce 2005 bylo zaznamenáno několik desítek jedinců uhynulých v důsledku nákazy tímto patogenem, ale lze předpokládat vyšší míru nákazy přetrvávající v latentní nesymptomatické fázi. Hlavním cílem práce bylo kvantifikovat latentní výskyt *C. corticale* v Praze na základě brzké detekce v pletivech stromů bez vnějších symptomů, identifikovat ekologické nároky tohoto patogenu a stresové faktory podmiňující rozvoj infekce. Dalším cílem bylo na základě získaných dat predikovat rizika pro pražskou populaci javoru klenu a vytipovat další ohrožené lokality v Praze. Sekundárně bylo v práci hodnoceno i spektrum hub kolonizujících xylém javoru klenu. Vzorky pletiv odebrané pomocí Presslerova nebozezu byly podrobeny: a) izolací kultivovatelných hub na sladidinový agar a b) detekcí DNA *C. corticale* na základě *nested* PCR s druhově specifickými primery. Latentní nákaza byla detekována ve 28 vývrtech. Z 27 pozitivních případů detekce pomocí *nested* PCR se specifickými primery bylo 10 podpořeno i izolací *C. corticale* na agar. Pouze v jednom případě nebyla pozitivní izolace *C. corticale* na agar potvrzena pomocí *nested* PCR. Přítomnost patogenu byla zaznamenána na všech lokalitách s předchozím výskytem SBD a dále na třech nových lokalitách v Praze. Infekce byla signifikantně častěji pozorována u stromů, u kterých bylo zjištěno zbarvení pletiv, a které rostly na okraji porostu na lokalitách s vyššími koncentracemi imisí v ovzduší. Z celkových 112 vývrtů bylo získáno 94 izolátů náležících do 50 různých taxonů hub z 15 řádů. Spektrum izolátů zahrnovalo mimo *C. corticale* další patogenní či endofytní druhy. Většina izolátů byla vázána na zbarvené zóny v pletivech, ve kterých mohou být přítomny jako původci tohoto defektu či sekundární kolonizátoři. Zbarvení pletiv či hniloby byly přítomny v 72 % všech vývrtů a spolu s prosycháním koruny a poraněním kůry patřily mezi nejčastější poškození stromů.

Klíčová slova: *Cryptostroma corticale*, *Acer pseudoplatanus*, brzká detekce, *nested* PCR, specifické primery